

Gunnar Ekelöf

1907–1968

Gunnar Ekelöf är en av vår litteraturs stora diktare. «Hans lyriska värld är så rik att han blir en livskamrat» säger en modern poet om sin kollega.

Det finns ett djup, en enkelhet och originalitet hos Ekelöf som gör det svårt att få in honom i en lyrisk skola, riktning eller tradition. Olof Lagercrantz har uttryckt det på följande sätt: «Gunnar Ekelöfs poesi är så underhållande. Ett vaxkabinett, ett bibliotek, en kasperteater, en ordbok och en kokbok, en drängstuga och ett klassiskt museum. Allt på en gång. Men mycket i denna poesi är svensk natur och svensk sommar. Fåglar som vakar i natten, en källa på Mörkö med en skopa, nystekt harr ur en Lapplandsälv, en lanterna utanför havet i Bohuslän.»

Gunnar Ekelöfs barndom utspelades i Stockholm, fylld av dofter och ljud, i början

av seklet. Fadern var en förmögen fondmäklare med rötterna i ett fattigt Småland. Han drabbades av sinnessjukdom och dog när Gunnar Ekelöf endast var åtta år. Modern kom från en överklassmiljö. Mellan henne och Gunnar Ekelöf saknades livet igenom värme och kontakt, en brist som han ersatte med sin gudinna Konsten.

Fadersarvet gjorde honom med tiden ekonomiskt oberoende. Han kunde likt en dandy fara runt i Europa, skriva poesi och studera ämnen som roade honom, främst orientaliska språk. Kreugerkraschen «befriade» honom från förmögenheten, och författarskapet blev hans försörjningskälla. Han etablerade sig som poet, översättare och litteratur- och musikkritiker.

Debuten skedde 1932 med *sent på jorden*, ofta kallad en surrealistisk diktsamling. Då hade Ekelöf i Paris mött modernismen inom litteratur och musik. Kritiken var negativ. Mera positivt mottagen blev hans nästa diktsamling, *Dedikation* 1934. Från debuten följde Ekelöf konsekvent en egen linje, där han ren-

odlade olika sidor av sitt lyriska jag.

När han avled 1968 hade han befest sin ställning som en av de stora nyskapande diktarna i vår 1900-talspoesi. Hans aska är strödd i den sorlande floden Paktolos, i en trakt i Turkiet som han kallat «en ort för vår längtan».

På kassetten läser Gunnar Ekelöf ur *Dīwān över Fursten av Emgion*, den praktfulla och gåtfulla diktsamlingen som gav honom Nordiska rådets pris 1965. Den inleder hans sista diktning, den så kallade akritcykeln. Dikterna är uppbyggda kring den diktade kurdiske medeltida fursten men handlar om eviga teman som lidandet, kärleken och döden.

Ekelöf läser också då ännu inte utgivna dikter avsedda för den kommande diktsamlingen *Vägvisare till underjorden*, även den en del i akritcykelns trilogi.